Рік II. ч. 73. (229) …ниця 4. квітня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і закордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки — 2 зол.
5 чеських корон — 1 зол.

Папа прийняв Матсуоку

РИМ, 3. IV. — **Папа Пій XII.** прийняв на авдієнції в середу передполуднем японського міністра закорд. справ **Матсуоку**. Біля год. 8.30 високі достойники папського двору супроводжали в трьох самоходах мін. Матсуоку з його почотом з віллі Мадама до Ватикану. Перед 9. год. в Климентинській салі, де зібралися японські богослови, що студіюють у Римі, привітав японського міністра закорд. справ один японський священик у японській мові. Потім ввели мін. Матсуоку до папської бібліотеки, де очікував на нього Папа Пій XII. Розмова тривала понад годину. Підчас розмови Папа вручив японському гостеві золоту медалю. Потім мін. Матсуока представив Папі свій почот і відвідав державного секретаря, кардинала **Маліоне**. По розмові, що тривала 45 хв., міністр Матсуока залишив Ватикан в год. 11.30 серед звичайного церемоніялу. Незабаром потім кард. Маліоне відвідав японського міністра закорд. справ у віллі „Мадама".

Після авдієнції, що її Папа уділив японському міністрові закорд. справ, Папа прийняв багато німецьких і італійських вояків. При цій нагоді Папа звернувся до японських богословів і заявив їм, що авдієнція їхнього міністра закорд. справ була дійсно гарним прийняттям. Папа радіє, що вони мають такого здібного міністра закордонних справ і уділив їх далекій батьківщині свого благословення.

——o——

Німецька перемога в Африці

БЕРЛІН, 3. IV. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Панцирні відділи німецького африканського корпусу зайняли 31. III. одну ворожу базу, що була далеко висунена наперед та укріплені становища ворога. Протиатаки були безуспішні. Німці захопили **багато полонених,** знищили в боях на землі і за допомогою протилетунських атак **багато британських стежних повзів і вантажників.** Ворог **відступив** поспішно на **Аджедабію.** Втрати німців — невеличкі.

Німецький підводний човен під проводом капітана **Герберта Шульце** затопив на північному **Атлянтику** 5 ворожих кораблів загальної містоти **35.300 тон,** що плили в охоронних транспортах. Треба рахуватися **зі знищенням ще одного великого корабля, який сторпедували.**

Літаки з німецької боєвої ескадри під проводом **майора Ульбріхта** знищили **6 великих кораблів - цистерн,** загальної містоти **42.000 тон.** Діялося це при вході до **Каналу св. Юрія.** Одна частина тієї ескадри заатакувала під проводом поручника **Мінца** одно летовище на північному побережжі **Англії.** Атака була незвичайно успішна. Підчас тієї атаки німці збомбардували ганґари й схови та знищили зовсім певно 24 літаків на землі.

Інші німецькі боєві літаки важко ушкодили 5 великих торговельних кораблів.

Дальші бомбові атаки німецьких літаків зверталися проти летовищ у **Нюкей** та в **Середній Англії.** Ворог ані днем, ані вночі не налітав на Німеччину.

——o——

Успішні бої в Киренаїці

РИМ, 3. IV. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

На грецькому фронті не було нічого особливого.

В **Північній Африці** італійські й німецькі змоторизовані відділи проломили опір ворога й зайняли на терені **Киренаїки** місцевість **Мерса ель-Брега.** Італійські літаки бомбардували ворожі кораблі, що стояли на якорях у Бенґазі та затопили один із них.

У **Східній Африці** італійські війська розгорнули оборону перед сильними ворожими військами як на північному фронті, так і в районі **Авссе.** Італійські ловецькі літаки, що діють у Східній Африці, зістрілили дві ворожі машини типу Гюрикен та два ворожі бомбовики.

Болгари домагаються Тракії й Македонії

СОФІЯ, 3. IV. — Перед царською палатою відбулася у вівторок стихійна маніфестація, що її зорґанізувала націоналістична молодь і студентські організації. Після зібрання, присвяченого болгарській армії, учасники його пройшли головними вулицями міста, співаючи патріотичні пісні й роскидаючи летючки **проти сербського шовінізму, проти сербського гнету хорватів, македонців і словінців.** Підносили оклики в честь канцлера **Гітлера й німецької армії.** Молодь домагалася **звільнення Тракії й Македонії.** Величезні маси народу на вулицях болгарської столиці оплескували маніфестантів.

Погром 19-ої китайської армії

ШАНГАЙ, 3. IV. — Вже закінчилися боєві дії японськ. збройних сил, що почалися в половині березня і звернулися проти 19-ої китайської армії, що в провінції Кіянгсі на південь від Нанхун, підготовлювала наступ. Японські боєві дії закінчилися повною катастрофою китайців. Китайці втратили в поодиноких боях майже 9 тисяч вбитих і велику кількість воєнного матеріялу. Згідно з японськими вістками, китайці відступають у великому неладі.

Праця і реклама

Вчора помістили ми звіт про суботнішні загальні збори нашої фінансової централі — „Українбанк". Перед нами лежить друковане річне звідомлення з його діяльности за 1940 рік. При його читанні пересуваються перед нашими очима образи ще з часів перед війною, коли по цей бік Сяну і Буга не можна було українцям створювати майже ніякого орґанізованого господарського життя. На ніякі збори не було тоді дозволу, а навіть за припадкові сходини можна було наразитися на кари. Тому не диво, що хоч життя невгавало й домагалося своїх прав, мало котрій установі вдалося повстати й розростися під національним прапором.

Тому також не могли розвинутися українські кредитові установи. На всіх 25 істнуючих українських кредитівок на цих землях було тільки *вісім* менше або більше чинних. Зате легко можна було основувати в українських селах польські кредитівки, тим більше, що вони могли діставати всілякі полекші, навіть більші, ніж їх мали польські села. Однак українське населення не йшло на те, бокувало від такої доброділйности, воліло жити без них.

І за 20 років удалося полякам заложити у чисто українських селах тільки 17 таких польських кредитівок. **Але й вони не розвинули якоїсь більшої діяльности,** вкінці заснітилися.

Такий був стан українських фінансових установ на тих українських територіях, де жило 750.000 українського населення. Так було також з іншими господарськими орґанізаціями.

Та часи змінилися з хвилиною, як прийшла нова влада. Уже перший рік нашого господарського життя серед нових обставин виказав велику тугу до орґанізованости. Накращим доказом є те, що впродовж неповна року від приходу нової влади виросла повна тисячка торговельних установ з десятьма повітовими кооперативними орґанізаціями й із УГАС-кою як їх централею. На цілому кооперативному фронті закипіло життя і прокинуло навіть сонних-несвідомих. Ростуть також по містах і містечках самостійні господарські підприємства.

Одночасно з розвитком цих перших орґанізацій, виринула потреба фінансової обслуги кооперативних і інших господарських підприємств. На цілому українському терені по цьому боці Сяну і Буга відзивалися голоси, щоб створити кредитову централю.

За це діло взявся на домагання господарських кооперативних і некооперативних кругів „Народній Дім" у Ярославі, коли дістав від кооперації запевнення належних уділових вкладів. Бо люди до тієї праці були, а не було в цій установі потрібних капіталів. З днем 1. січня 1940 р. мав Народній Дім всього 4.412 зл. уділового капіталу, 5.899.79 зл.запасного фонду і 6.164:68 зл: ощадностевих вкладок. З цим годі було вийти в край.

Але коли представники кооперації загемили вплату належної кількости уділів, Нар. Дім приступив до реорганізації і доконав в короткому часі наміченого діла, так, що вже в дні 3. березня 1940 на загальних зборах Народнього Дому достосовано статут до обовязуючих сьогодні законів і до нових завдань, як централі. Тоді змінено його назву на „Кооперативний Рільничий Банк — УКРАЇНБАНК"

Одночасно доручено створити відділ Українбанку в Кракові, беручи під увагу обставину, що комунікація Ярослава з цілим українським тереном, розмірно вузьким та довгим на коло 1.000 км. — важка, а з Кракова звязки лекші. Уже тоді падали думки, що для Холмщини й Підляшшя треба буде створити окремий відділ. Тоді було передчасно вирішувати це. Все ж передбачування були правильні, бо у міжчасі показалася вже конечність створити окремий відділ також для тих земель.

Від того часу минув повний рік праці. Кінцеві висліди доказують, що основники не помилилися в потребі створення цієї централі. За весь той час Українбанк виказав таку рухливість, що при кінці року мав власних фондів уже 278.547,82 зол., чужих 2,154.352,87 зол. і впродож ділового року, а по правді від траня до кінця грудня м. р., осягнув оборот в висоті 41,559.140,64 зол. Велика це сума в порівнянні до початкової.

Але невелика вона у порівнянні до дійсних потреб українського населення. І вона далеко не заспокоювала тих потреб, тим більше, що „Українбанкові" приходилось іти назустріч кредитовим вимогам не тільки кооперації, яка обслуговує майже виключно село, але й інші ділянки, як промисел, ремесло, чи торгівлю, словом місто. Щоби прийти всім назустріч, „Українбанк" мусів би розпоряджати великими засобами. Мусів би зосередити в себе цю зайву готівку, що лежить у бездільному розпорошенні серед населення.

Цей розвій „Українбанку" говорить також, що „Українбанк" зумів зеднати собі своєю працею належне довіря між українським населенням. А це дає запоруку, що наша суспільність, розуміючи велику вагу тієї фінансової централі для розвитку нашого господарського життя, буде і надалі піддержувати її, головно тим, що щораз ширші круги будуть вступати в члени й будуть льокувати в рідному банку свої ощадності.

Звіти й дискусія на суботішніх Загальних Зборах „Українбанку" насувають цікаве спостереження: вони вражають диспропорцією поміж направду великими осягами тієї установи та надзвичайною скромністю, що характеризує ту установу. Без ніякої реклями, без шуму й розголосу, маленька „крамничка" розрослась у велику установу. З 18 тисяч оборотового фонду за 8 місяців — 3 міліони, а загальний оборот Банку 43 міліони, — це вже не дрібничка! Ці цифри мають свою голосну вимову особливо на тлі — мовчанки, якою окутує себе назверх установа.

Погане враження робить кожна переборщена й несмачна самохвальба навіть приватної фірми, а не то — громадянської установи. Але й недобра надто велика скромність — у кожній ділянці, та головно в ділянці господарській. І тут рефлексії поглиблюються. Отож нераз стрічаємося з двома цілком суперечними явищами в українському суспільному житті, які може відповідають таким самим двом суперечним рискам української вдачі: нахил до фразерства, до великої сили великих слів, до виписування цілих „маніфестів" на будь-яку тему, до типової тромтадратії. Та одночасно: вміємо працювати, добре працювати, конструктивно й успішно, а не вміємо, як кажуть господарники, „продати працю якслід". Скільки то деклямацій пролунало на тему 45-ти міліонової нації, історичних та культурних традицій і т. д., та одночасно — як страшенно мало світ знає взагалі про істнування українців під сонцем. Крик, де не треба, і мовчанка, де не треба, зайва зарозумілість і зайва скромність, нахил до самохвальби та нехіть до реклями, невміння вести і незнання вартости й сили доброї, вмілої зручности, правильної реклями.

„Українбанк" працює без реклями. Але він її потребує і на неї заслуговує. Якщо ця статейка може спричинитися до популяризації доброго імени тієї нашої творчої, потрібної, меткої і — скромної установи,— то радо приймаємо на себе „одіюм", що написали ми статтю, яка підходить під категорію — реклями.

——o——

Тихий океан стає неспокійним

(Докінчення.)

Світова війна, хоч і зачепила Дал. Схід і принесла деякі зміни в тихоокеанському басейні, але ще не дала поважного потрясення. Правда, Німеччину витиснули цілковито з цього басейну, та Японія предявила „21 пунктів" Китаєві, користуючись моментом, що вся увага світових потуг була занята европейською війною. Але після закінчення війни переможці спільним натиском на Японію добилися того, що Японія мусіла уступити з зайнятих нею територій. Та всетаки здобуті Японією нові позиції в тихоокеанському басейні скріпили значно її силу і Японія вступила на шлях боротьби за геґемонію в цілому тихоокеанському басейні, а насамперед в його західній частині. В обличчі зросту сили Японії на Далекому Сході й Німеччини в Европі, Англія й Америка виступили спільно, розділюючи свої ролі так, що Анґлія боротиметься проти Німеччини в Европі, а Америка повинна протидіяти Японії в тихоокеанському басейні. Цей натиск на Японію позначився був уже на уошинґтонській конференції 1921—22 рр. і продовжується аж до сьогодні.

1924 р. Америка видала закон, яким припинила цілковито японську еміґрацію в Америку; в Китаю вона скрито поборювала спільно з Анґлією і Росією японські впливи, роздмухуючи японо-фобські настрої серед китайського народу. Правда, Анґлія й Америка виступають ще раз спільно з Японією в Китаю для подавлення китайської революції в 1925 р. та проти поширування ворожих Анґлії, Японії та Америці настроїв, що їх зручно викликала Москва. Цей спільний виступ переломив настрої китайської самоізоляції, але тільки в користь Америки й Анґлії, а японо-фобство зростало дальше. Америка, Анґлія і Росія зуміли вдертися в довіря китайців, хоч між собою ці три держави були далекі від однозгідности. Росія проводила свою політику при помочі большевизації Китаю, а Америка й Анґлія зуміли настроїти прихильно до себе Гоміндан (нац. уряд.). Такий поворот справи був дуже не на руку Японії. Бойкот японських товарів в Китаю загрозливо зростав.

У 1931—32 рр. Японія активно запротестувала проти акції ворожих чинників і створила Манджуко. Цим скріпила вона своє становище на континенті східньої Азії і створила собі базу для реалізування дальших своїх плянів. У 1937 р. приходить до т. зв. інциденту в Китаю, який розгорівся в японсько-китайську війну, що триває до сьогодні.

Росія не станула тоді в обороні Китаю та відступила Японії навіть півн.-манджурську залізницю. Зате після заняття Манджурії ворогами Японії в Китаю стали Анґлія й Америка. Теперішня европейська війна дає Японії змогу поширити свої впливи на південний Китай, французький Індокитай, голяндські Індії, англійські Малаї та Бірму. Чи ці впливи будуть закріплені мілітарною перемогою Японії — покаже недалеке майбутнє. Сьогоднішні події в тихоокеанському басені відбуваються в цьому напрямі і без збройного зудару мабуть тут не обійдеться, хоч Японія прикладає всіх зусиль, щоби зменшити бодай розміри цього вогнища війни. Японія намагається дійти до порозуміння в розподілі тихоокеанського басейну з Америкою і цю місію мав би виконати післаний до Уошинґтону адмірал Номура. Але сьогодні можна вже сказати, що він буде таксамо безуспішно сидіти в Уошинґтоні, як Кріпс у Москві. Внутрішня ситуація в Китаю дуже цікава і складна, бо китайці розбилися: одна їх ґрупа, під проводом Ван-Цін-Вея, пристала до японців, друга поклала свої надії на анґльо-американський бльок, а третя — комуністи — на Москву. Китайська компартія погодилася з Гомінданом Чан-Кай-Шека, але внутрішні тертя істнують далі між ними. Вони виринали й виринають тепер у формі ліквідації Гомінданом 4-ої армії (комуністичної).

Але ЗДПА, обгорнені психозою „інвазії", боїться двофронтової війни і тим більше помагають Китаєві, щоб ослабити японські сили. Очевидно, що цей натиск на Японію дуже скріплює бльок трьох великодержав. Теперішня подорож мін. Матсуоки доказує ще раз, як тісно тихоокеанський конфлікт вяжеться з проблемами трьох континентів — Азії, Америки й Европи.

Р. Корда (Шанґай).

СЕРБІЯ И ХОРВАТІЯ — ДВА РІЗНІ СВІТИ

МАДРИД, 3. IV. — Щоденник „Інформаціоне" помістив статтю, що обговорює географічне й політичне розпорошення Югославії. Ця стаття має наголовок „Сербія й Хорватія — це два окремі світи". Югославія, як дитина Версаю, ще досить молода, щоб мала час скріпити себе як цілість. Цій молодій державі брак державних здібностей, що можуть задокументувати таку одностайність.

РИМЛЯНИ ВІТАЮТЬ МАТСУОКУ

РИМ, 3. IV. — Перша зустріч і розмова, що її відбув Мусоліні з міністром закордонних справ Японії у Венецькій Палаті, тривала понад годину. Безпосередньо після закінчення розмови появилися Мусоліні й Матсуока на балкані Венецької Палати. Зібрана на площі юрба вітала Мусоліні й Матсуоку бурхливими оплесками та окликами: „Дуче! — Дуче!" і „Банзай!"

——o——

„Працюємо обєднано, всі разом і хочемо дігнати вас"

РОЗМОВА З ДИРЕКТОРОМ БІЛОРУСЬКОЇ УСТАНОВИ ДОВІРЯ В БЕРЛІНІ.

(Від нашого кореспондента)

Берлін, в березні 1941.

Традиція тісної співпраці з братнім білоруським народом записана в нашій історії якнайкраще. По розвалі російської монархії, в перших роках по всесвітній війні і впродовж двадцятилітньої боротьби національних меншин у Польщі, раз сильніше, раз слабше проявлялася природня дружба двох споріднених народів, викликуючи зріст спільних сил і невдоволення у ворога. Ще й тоді, в останні роки під Польщею, коли білоруська національна справа під натиском польської „кресової політики" була загнана в вузеньку закутину маленького музею та кількох установ і шкіл, боронили наші парляментаристи з трибуни варшавського сойму ідею і правду білоруського народу, підкреслюючи його рівноватрість в колі інших словянських народів ,що йдуть твердим шляхом національного відродження. Змінені обставини вплинули на зменшення обопільних зацікавлень. Лише денеде проявляється українсько - білоруська співпраця, очевидно там ,де існують до цього конечні природні передумовини. Але все таки контакти є далі і приносять обом зацікавленим сторонам користь. Піддержувати і плекати ці контакти наказує інтерес і симпатія обох народів.

Щоб вияснити атмосферу певної неясности, яка могла заіснувати у відносинах поміж українцями і білорусами по певних фактах, що їх прилюдно заторкнув холмський кореспондент „Краківських Вістей" в інтервю з владикою Іларіоном, архиєпископом холмським і підляським, звернулися ми до **директора і голови берлінської Білоруської Установи Довіря** з проханням дати нам відповідь на кілька актуальних запитів, які безсумнівно цікавлять ціле українське громадянство в Генеральному Губернаторстві та поза ним.

— Перед війною — інформує нас відомий берлінський діяч — майже не було в Німеччині більшого білоруського осередка. Наше закордонне життя концентрувалося в Празі. сильніше проявлялося в Америці, зате в Берліні та по цілій Німеччині перебували лише одиниці, що з різних — найчастіше з політичних, причин — мусіли покинути батьківщину. Війна кинула на еміграцію до Німеччини відразу цілу масу білорусів. Є нас тепер добрих 220 тисяч, розсіяних по цілій Німеччині. З того лише частина перебуває, як автохтони, в Генеральному Губернаторстві, замешкуючи північні повіти історичного Підляшшя. Самих полонених було яких 40.000, при чому частину білорусів ми втратили на користь поляків з вини... українців.

Кидаємо здивований погляд. Наш інтерльокутор сміється:

— Ця „ревіндикація" не виглядає надто трагічно. На початку реєстрації полонених по національностях ,коли то багато українців „дольметчерувало" в таборах, траплялося, що менше в національних проблемах зорієнтовані перекладчики помагали собі запитом, як, мовляв, полонений хреститься і якої він віри. Тому, що багато білорусів римо-католиками, ваші урядовці позаписували їх за поляків. Провіряємо тепер багато скарг з цього приводу і, зрозуміло, „перехрещуємо" людей наново...

— Цікавить нас, пане Голово, соціяльна структура вашої еміґрації та всі прояви організованого національного життя?

— Соціяльна структура, а властиво кажучи, розподіл по званнях наших людей в Німеччині не скомплікований, такий, як наш народ. 95 відсотків білоруської еміґрації творить селянство. Очевидно, в Німеччині не всі дісталися на роботу в полі, чи на селі. Навпаки, самі ми дбали, щоб пропорціонально розподілити наших людей по різних фахах і ділянках. Дуже багато засиділих селян перемінилося в Німеччині в робітників. Витворюється таким робом наша власна кляса кваліфікованих робітників — спеціялістів усіх бранж. Наші люди мають якнайкращу опінію, працюють радо, уважно приглядаються до світа і навчаються швидко.

Що ж до другої частинни Вашого запиту, то можемо сказати без перебільшення, що наше життя наскрізь укладається позитивно. В рядах нашої еміґрації і нашого громадянства, яке може не має таких здобутків як українське, панує повна дисципліна, **зрозуміння праці і ентузіязм організаційної роботи.** Неспокійні одиниці, що трапляються всюди, давно втихомирились. **Політично ми всі обєднані одною думкою. Не знаємо ніяких партій і гуртків.** Не маємо зрештою часу на такі зайві справи. Ми всеціло заняті тепер організаційним життям, його розбудовою, реальними справами земельного життя. Не мріємо надто багато, а вчимося. В наших масах надходить хвиля великого **перелому** між початками відродження і станом повної свідомости. Ставлячи собі ваші українські осяги багатократно за приклад, хочемо вас наздігнати під кожним позитивним оглядом і віримо, що це нам вдасться. Формально — еміграція обєднана в одній організації. Властиво у двох, коли брати на увагу дійсно формальний бік. Реєстрацію білоруського елементу й опіку над ним у розумінні несення помочі і оборони білоруських інтересів виконує від кількох місяців офіціяльна **Білоруська Установа Довіря** у Німеччині з осідком, подібно як і ваша українська, в Берліні. Наші функції також аналоґічні. Можу лише ствердити факт, що тепер напливають до нас зголошення людей, які віддавна перебувають в Німеччині, а про яких ми майже не знали. Нац.-громадською організацією є зареєстрований недавно владою **Білоруський Комітет Самопомочі**, що обіймає своєю діяльністю цілу Німеччину включно з Протекторатом без Генерального Губернаторства. Білоруси в Г. Г. мають свій центр у Варшаві і він тісно співпрацює з нами. Належать до Б. К. С. всі білорусини. Маємо, як знаєте, власний пресовий орґан, часопис **„Раніца"**, який тепер появляється тричі в місяць і нараховує багато тисяч передплатників. Щоб заспокоїти частинно голод рідного друкованого слова, посилаємо в терен малі бібліотечки, які мандрують з місцевости до місцевости. Всі видатки на наше організаційне життя покриваємо власними силами. Так, як і ви, підпомагаємо наших небагатських студентів у студіях. Наша ціла інтеліґенція стала завзято до праці, не жаліючи жертв і сил.

— Дозвольте запитати Вас, пане Голово, на кінець про Ваш погляд на інцидент на Підляшші та дотеперішню й майбутню форму українсько-білоруських взаємин.

— Хочу бути щирим (чуємо відповідь), бо це питання важне і щире його постав-

---

БОГДАН ЛЕПКИЙ 44)

Крутіж

Замішаний в омеляницьку траґедію, став по боці важко покривджених Станішевських, виступав проти „рудої собаки" Ліневського й цілої тічні тих песиголовців, що в Ліневським тримали, аж на Тетері скінчивши, і таких собі ворогів придбав, що нічого іншого не залишилось, тільки тікати на Січ. От там то він і з Хмельницьким стрінувся. З ним у походи ходив. Але бідний, обдертий і не скорий на добичі воєнні, а до того ще й мягкосердний із роду, не висунувся вперед.

Хоч рубака першої міри, сміливий, як чортяка, хитрий, як Одисей, а сильний як Голіят, не то полку, але навіть сотні не дістав. Хоч лицарське діло зробив, люди того поважно не брали. Все з насмішками про пана Босого говорили.

А він не сердився. Життя поблажувать навчило. І прощать... Прощав.

Деякий час з сотнею у Суботові стояв. Не дурний, з товариською огладою, дотепний, до гетьманського двора наблизився. На покоях бував.

Інший на його місці був би подбав про себе. Раз і другий натякнув би про свою кривду, сказав би, що менше гідні товариші вже давно сотникують, а Босакоський мовчав. Ніколи про себе навіть словечком не писнув.

Зате до гетьманських дітей привязався, до обох дівчат, зокрема до молодшої Олени Степаниди.

А вона також „смішного Валька" полюбила. Смішного!

Нераз слухала його жартів, пильно дивилася в його очі й навіть тягнула за вус. „А чого в тебе такий вус, як повісмо?" — питала.

Але не сміялася ніколи. Казав би ти ця дитина сміятися не вміє.

А потім гетьманові доні підхопилися, повіддавалися, старша за Данила Виговського, молодша за Івана Нечая пішла, а „смішний Валько" також із Суботова пішов. З новою раною. Але тим разом не на тілі, а на душі. Сміхом її гоїв.

І гоїть, і вигоює донині, і — загоїти не може...

XV.

Ледви чутний, далекий тупіт кінських копит розбудив Босаковського з задуми.

„Мабуть вертається Фтерапонт", — погадав собі і пішов йому назустріч.

„Хто йде?" — спитав.

„Фтерапонт Безрідний".

„Гаразд. Зажди. Я йду до тебе. Не треба полковниці будити. Хай спить".

Фтерапонт коня за поводи тримав. І він і кінь заболочені були по вуха.

Босаковський простягнув до Фтерапонта свою долоню:

„Спасибі, що вернувся. Ну, як же там?"

„Усьо гаразд".

„То добре".

„Не дуже".

„Чому?"

„Бо собака дівчину на лісничівку вивіз".

„А лісничівка ця що?"

„Мов твердиня яка, серед ставів стоїть. Доступитися до неї важко. То так сказати не лісничівка, а панський замочок мисливський".

лення може принести обом сторонам багато доброго. Ми, білоруси, віддавна горнулися до українців, як до братнього народу, що міг для нас бути зразком. Одначе, особливо в останніх часах, траплялися випадки, де одиниці з ваших людей, зокрема молодої одного напрямку, висказували і чином підтримували думку асиміляції, українізування білорусів. Застерігаюся, що кажу про винятки. Бо назагал і в Кракові і в Ліцманштадті і в Варшаві українці ставилися до наших кольоній якнайкраще. Такі спроби доводять до зайвих непорозумінь. М. ін. ми, білоруси, твердимо, що північна частина історичного Підляшшя заселена нашим народом. Це питання — річ ясна — вашої і нашої науки. Ми хочемо мати на маленькому клаптику нашої етнічної території, який лишився по цей бік Буга, бодай картинку батьківщини. Не ведемо ніякої агітації. Якщо ж навіть можливі були випадки, про які писав кореспондент Вашого щоденника, то могли вони заіснувати на різній основі і не беремося їх розглядати. Одно певне: наші люди не хочуть розвязувати церковних справ з таким радикалізмом, як ваші православні українці. Ми не йдемо аж так далеко, щоб вводити національну мову в богослужбу. Наша мова найближча до старословянської і наш нарід радо задержує словянську мову в православній церкві. Це зрештою льокальні моменти. Хочу ствердити: ми, білоруси, віримо, що в інтересі обох наших народів лежить тісна, приятельська співпраця на основах рівности. Нема місця на непорозуміння. Скріплення взаємних контактів під кожним оглядом дуже побажане. Радо поставимося до кожної позитивної, поважної ініціятиви того характеру, бо ми далекі від політикування, наставлені на реальний момент і працю і хочемо якнайшвидше перейти всі ступні, що нас ділять від рівня зрілих народів.

КТВ.

•

Від Редакції. Ми льояльно видрукували надіслане нам нашим берлінським кореспондентом інтервю з білоруським діячем — без ніяких змін у тексті, за виїмком тільки одного речення, яке ми пропустили, бо ствердили безпосередньо, що ш. розмовець покликувався в ньому помилково, через непорозуміння, на одного українського діяча. Проте до того, що заявив білоруський діяч, дозволимо собі зауважити — таксамо щиро, як цього собі він бажає:

1) Ш. розмовець видно неправильно поінформований про справжнє підложжя непорозумінь на Підляшші. Вони виринули не тому, що буцім то знайшлись українці, які хотіли б білорусинів українізувати, ані тому, що буцім то українська православна ерархія переводить якісь радикальні реформи. До речі „вона не вводить і на найчистішому українському терені радикальних реформ, ніде нікому не накидаючи української живої мови до богослужбених відправ. Конфлікт виринув через те, що зголосилися до слова білорусини, про існування яких на Підляшші ніхто з автохтонного населення раніше не знав, цебто, які раніш ніколи своєї білоруської окремішности не виявляли. І виступали українці не проти білорусинів, як таких, тільки проти акції, яка у практичних наслідках не йшла на добро ні білорусинам, ні українцям, тільки — консервативним (делікатно кажучи) російським православним колам, яких становище й увесь підхід і до українців, і до білорусинів — однаковий.

2) Що торкається заміту, немов дехто зпоміж українців, хай навіть тільки частина укр. молоді, виявляє супроти білорусинів, так би мовити, „імперіялістичні" затії, до дозволимо собі запевнити, що джерелом такого твердження є відоме нам особливе перечулення і надвразливість білоруських братів на цьому пункті. Пригадуємо собі напр. дискусії на комісії делеґатів меншиневих політичних партій у Польщі, що у 1928 р. формували другий з черги бльок усіх нац. меншин. Між українцями та білорусинами виринув тоді спір за поділ мандатів (вірніше: устійнення кандидатур) у двох поліських округах, берестейській і пинській. Представник білорусинів, зрештою щирий наш приятель, до якого ми ставилися ввесь час із пошаною і приязню, у красномовному *палі мало* не все поліське населення зараховував до білоруського народу. (Мимоходом кажучи, вся дискусія була в тодішній дійсності трохи гумористична, бо все одно польський ББ забрав собі всі мандати з цілого Полісся). Бачили ми теж одну білоруську мапу, на якій етнічна білоруська територія замальована буквально по подільський Тернопіль. Отже це радше ми, українці, могли б говорити про білоруський „*імперіялізм*" чи асиміляційні заміри супроти українців. Проте ми цих замітів не підносимо.

3) З приємністю почувши різні цікаві подробиці про теперішне життя білорусинів у Німеччині, погоджуємося цілком з нашим берлінським співробітником, що народи український і білоруський повинні жити у власному інтересі у найбільшій згоді, бо кожна спроба суперечок між ними буде негайно використана один із спільних національних противників: згаданий приклад із 1928 року та останні перипетії на Підляшші дають проречистий доказ — якщо не сягати до анальогій далеко ще більших і сумніших.

—o—

„Розумію. А залога яка?"

„Невелика. Кількоро людей".

„Певних?"

„Один, як собака вірний. До інших я вже татарина одного підіслав. Купить їх. Треба грошей".

„Багато?"

„Людям не дуже, але татарин не візьме що-небудь. Золота хоче".

„Дістане".

„Наперед".

„Половину, а другу по роботі. Інакше не плачу".

„Я так і зробив. Половину дав, а другу обіцяв виплатити пізніше".

„А звідкіля ти мав гроші?" — здивувавсь Босаковський.

„Мав і виложив за вас. Думаю — віддасте?"

„А вжеж… А люди там які?"

„Людям я обіцяв, що заберемо їх із собою… й у Суботові до козаків пристануть. То самі парубки, лише один жінку має й діти. Та того вони й обезсилять".

„Коли?"

„Завтрішньої ночі, бо нині з полудня пан до Киева їде, на якусь раду. Він з Тетерою знюхався, проти Виговського їде".

„То ти й про це прóвідав".

„Я, як провідую, то про все. Жаль тільки, що того пана до рук нам не дістати".

„Мені його нетреба".

„Але мені!"

„Ти до іншого разу підіждеш".

„Не інакше".

„А як же ми дістанемося до тієї лісничівки?"

„Знаю, де човни стоять. Перепливемо став".

„А Маруся?"

„Чекати нас буде. Двері нам відчинить".

„Думаєш, легко піде?"

„Мусить. І тяжче діло робиться, як треба".

„Правда твоя".

Світало. Крізь імлу бовваніли безлисті дерева, повівав вітрець і мокрий холод добирався до костей.

Босаковський витягнув з „преісподних" пляшцину і потягнув з пів кватирки, а тоді пляшку Фтерапонтові подав. Цей скривився.

„Не вдавай, хлопе, не вдавай. Бо, як правда, що ти в академії вчився, то й пити певне вмієш. З того там і почи*нали науку*. О, бачиш, як ти тягнеш, як смок. Доволі вже, доволі! Мені ще трохи на снідaнок лиши! Так… А тепер ще одно. Я чоловік щирий і люблю щирих людей, а крутіїв ненавиджу. Якщо ти щиро гадаєш зо мною, то ще раз кажу — не пожалуєш того. Виведу тебе в люди. Буває так, буває, що нині паливода, завтра воєвода…"

„Або возивода".

„Не перебивай. От навіщо далеко шукати, візьмім Брюховецького. Служкою у покійного гетьмана був, а нині на булаву зазіхає. Так і з тобою буде. Нині ти звичайний пиворіз, а може й горлоріз, чорти тебе знають, хто ти, а завтра серед гарних людей і сам покрасщати можеш. Та як би воно й не було, затям собі, що поки ми Марусі не добули, поти я тебе з свого ока не спущу".

„З котрого?"

(Далі буде.)

З голосів преси

На африканських фронтах

Італійські фронти в Африці є безперечно заслабі, щоб могли успішно витримати концентричні атаки англійців. Італійцям прийшлося обороняти надмірно великі простори, при чому їхне запілля куди слабше розбудоване та забезпечене доповненнями, ніж англійське. Особливо тяжке положення італійців в Абсинії. На цю тему пише у передовій статті „Фелькішер Беобахтер":

»Найбільш завзяті бої проходять сьогодні на східньо-африканському італійському фронті. Англійське радіо заповідає, що поворот негуса до Аддіс Абеби є вже тільки проблемою найближчих днів. Нема сумніву, що англійський наступ на італійську імперію відбувається серед сприятливих для англійців умовин. Він іде концентрично з усіх чотирьох сторін світу, на морі й на суші.

Війна, що її ведуть сьогодні в Африці, не має прообразу в тій частині земної кулі. У бою є мінові поля, повзи, літаки. Тільки що простори, на яких ці бої проходять, є величанські у прирівнанні до Европи. Італійська оборона намагалася перекреслити англійські пляни здобуття східньої Африки, які стреміли до того, щоб оборонцям не стало муніції та палива. Тому італійці відтягнулися з сомалійської рівнини, якої оборона вимагала незвичайного роздріблення частин та воєнного матеріялу. Що цей відступ відбувся за пляном, доказує обставина, що англійці у свойому наступі йшли поверх 100 км., не зустрічаючи ні одного італійського вояка. Водночас італійське командування намагалося перенести бої в такі полоси, в яких були природні перешкоди для акції моторизованих частин і повзів. Внутрішньо-абісинська височорівня у широкому промінні довкола Аддіс Абеби зі своїми тереновими, скелястими розколинами створює природню фортецю, в якій починають зосереджуватися італійські боеві сили«.

Автор статті зясовує далі, що англійці йдуть на Аддіс Абебу пятьма великими колонами й наводить цілу низку ґеографічних назв, шляхів та льокальних оперативних акцій. Він стверджує, що англійці зорганізували собі до помочі розбійничих тубильців провінції Ґодшам, які зрештою завсіди йшли на всяку грабіжницьку аванатюру. Підкресливши ще раз дуже важке становище італійців, які відрізані від свого материка й мають величезні транспортові трудноші, автор бере все-таки під увагу можливості поправи положення. Ця поправа може прийти, якщо італійці протримаються в Абсинії до кінця травня, коли почнеться пора дощів".

»Серед зусиль перетривати до дощевої пори й у боротьбі з припадком, військові сили князя Аоста, що борються з величезним завзяттям, можуть кріпитися все-таки свідомістю, що увязнили при собі кругло 300.000 ворожого війська англійців, південно-африканців, австралійців та індусів. Цих 300 тисяч війська не можна використати на іншому фронті. Таким чином оборона імперії виконує у загальному ході війни ролю, якої вартість не можна ніколи належно оцінити«.

Столиця у звалищах

Це Лондон. Від місяців майже щоденно налітають на це місто німецькі літаки, скидаючи свої розривні й запальні бомби. В останньому тижні ці налети збільшилися на силі. Читаючи воєнні звідомлення, нераз виринає в нас послідовно запит: що зосталося ще з цього Лондону, коли налети на нього такі часті й такі страшні?...

Лишилося може небагато, але все-ж це місто ще живе, в час, коли напевне всяке інше місто вже давно мусіло б, серед таких умовин, завмерти. Причиною є — величанські розміри Лондону, які в уяві неодного з нас просто не вміщаються. Тож для орієнтації цікаво буде змалювати собі ось таку орієнтаційну картину:

Великий Лондон займає простір 1795 кв. км. з населення 8 і пів міліона людей. Вони живуть у 650.000 будинків. 134.000 лондонців живе безпритульно, без постійних власних мешкань, 1,136.481 осіб живе по пятеро й більше осіб в одному приміщенні.

Адміністраційно-технічно Лондон поділений на три округи: 1) Сіти, центр міста, на просторі 2,75 кв. кільометрів, із денним залюдненням 410.000 осіб та з постійним населенням 9.760 мешканців; 2) внутрішній Лондон на просторі 302.95 кв. кільом. з 4,75 міліонів населення; 3) зовнішній Лондон. На 8 і пів міліона загальної кількости мешканців 2.749.000 — це робітники і службовці, в тому числі пів міліона працює в торгівлі.

За виїмком західньої частини міста, всюди в Лондоні повно фабрик, так, що при загальному звичаї опалювати хати печами — лондонська мряка дістає від диму питомий для неї брудно-сірий колір. Упродовж двох місяців на рік мряка покриває місто.

У західній частині Лондону живуть багатії й аристократи. Річний, пересічний чинш виносить там від будинку 800 фунтів штерлінґів (32.000 польс. золотих у золоті!). Мешканці цього кварталу сходяться в 11 першорядних клюбах, в яких вкладка виносить від 15—90 фунтів (600—3.600 зол. у золоті!) Із 102 парків та городів Лондону, 90% недоступні для широкого загалу. Сім різних ґазових та електричних підприємств обслуговує Лондон ґазом і електрикою.

Незвичайно широко розбудована управа міста, що складається з 20 бурмістрів, одного голови та двох його заступників, які репрезентують 27 повітів Лондону. Цілий величанський адміністраційний апарат коштує 13,230.150 фунтів річно (529,206.600 зол. золотом).

Міську комунікацію обслуговує сім всяких підприємств підземної залізниці (вкупі з трамваями і омнібусами), з 270 підземними та 430 назверхніми залізничими стаціями. Автобусів є 6.000, трамваїв 2473.

В Лондоні виходить 20 великих щоденників і кругло 1500 журналів.

Жидів живе там коло пів міліона.

Майже всі ділянки воєнного промислу мають у Лондоні свої фабрики. Тому також поставлено оборону міста на дуже широкій основі: місто окружає ціла низка летовиць та запорові бальони, яких нараховують до 6.000.

Лондон евакували дотепер у малих розмірах, — головно жінок і дітей. Причиною цього стриму є страх перед збільшенням панічних настроїв серед населення інших областей Анґлії та брак приміщень для виселенців.

ДОПОМОЖІМ убогим Малим Друзям!

ДІТИ ДІТЯМ!

Читачки „Малих Друзів" Люба й Данила Мохнацькі прислали з Вартбрікен (Німеччина) листа, в якому пишуть:

„Посилаємо передплату для одної бідної української дитини на 1941 рік, бо хочемо мати свою товаришку. Просимо всіх передплатників, що можуть собі відмовити купна якихнебудь солодощів та забав, щоб дали передплату одній бідній дитині. Таким чином наша газетка напевно виходила би двічі в місяць, бо це задовго ждати аж 30 днів на нові »М. Друзі«".

Передплатниця Оля Зубрицька з Перемишля прислала теж 4 зол. на передплату для вбогої товаришки, а Харитон Лебідьчик у Кельцах 2 зол.

ГРОМАДЯНИ — РІДНІЙ ДІТВОРІ!

Жертви-передплати „М. Друзів" для української дітвори прислали Вп.: Іван Семеген у Лінц Донау 20 зол., для дітвори Лемківщини. Ірена Олексин у Ґрауденц 2 зол. (для одної дівчинки), Зенон Макар у Ленках Шляхоцьких 4 зол. для дитини Підляшшя, Інж. Д. Збудовський у Заверцю 20 зол., ред. Ю. Тарнович у Кракові 10 зол. для дітей Лемківщини, Петро Маковецький у Сухій 8 зол. (для 1 хлопця і 1 дівчинки), Тамара Юріїв у Позені 2 зол. (для дівчинки з Холмщини), Осип Матчишин в Еберсвальде 7 зл. (для дітей Лемківщини), УДК у Седльцах 36 зол., Б. П. 2 зол., Ярослав Дзиндра в Лабовій, як ощадність на тютюні, 15 зол., Микола Мазурок у Скерневіцах 2 зол., Вол. Моравський у Кротошині 40 зол. (для дітей у Височанах і Ветлині, яких батьки не вживають алькоголю), П. Петришин у Кракові 4 зол., Оксана Головецька в Острово 2 зол., Оксана Караїм у Гансдорф 3.50 зол., м-р Микола Ценко 20 зол. (як ощадність на тютюні — для дітей, що їх батьки не курять і не пють), м-р Маріян Пасічинський у Нов. Санчі 5 зол. (для школи в Королевій Р.), д-р Марія Пейн у Н. Санчі 5 зол. (для школи в Більцаревій), д-р Олекс. Лаврешко у Нов. Санчі 10 зол. (для школи в Лабовій), Мих. Пасічний у Кеппін 20 зол. Разом 260.50 зол. Хто черговий?

Досі передплати одержали: Іванна Кікта і Вол. Гнат у Костарівцях, Петрина Кіцей д. Мих., Стефа Співак д. Олекс. і Оленка Смарж д. Мих. усі в Ропиці Р., Юрко Проскурка і Софія Сурмяк у Розборі, Йос. Поливка в Розтоці Вел., Петро Солтис у Завоях і У. Н. Школа (1 п-та) в Дарові.

Усім жертводавцям складаємо щиросердечну подяку й просимо управи шкіл присилати адреси вбогих і пильних дітей для безпосередньої висилки їм „М. Друзів".

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ „МАЛІ ДРУЗІ"
Краків, Райхсштрассе 34, II. пов.

Сербські пограничники проти німецьких втікачів

ТЕМЕШКАР, 3. IV. — В безпосередньому сусідстві румунської прикордонної місцевости Сарамос завважили по югославянському боці ґрізну пожежу ліса. З оповідань утікачів, яким удалося передістатися крізь кордонну смугу, виходить, що у згаданому лісі укривалося багато німецьких утікачів. Невиключене, що сербські пограничники підпалили ліс, щоб скоро зловити німців та унеможливити їм утеку за кордон.

Коли Югославія дістане американську допомогу

НЮ-ЙОРК, 3. IV. — Як „Івнінґ Стар" довідується з військових кругів, матеріяльна допомога Злучених Держав для Югославії, що її обіцяв державний секретар Уелс, головно достава воєнних матеріялів, може надійти щойно за кілька місяців. І брак власних запасів і транспортові трудноші складаються на причини, що унеможливлюють безпосередню підтримку Югославії Злученими Державами.

Культурна праця німців у Румунії

(Від нашого кореспондента)

Букарешт, кінець березня.

Від вересня минулого року, коли в Румунії звявилися перші інструкторські відділи німецьких військ, сіра польова уніформа німецького вояка стала символом не тільки мілітарної потуги націонал-соціялістичної Німеччини, але й широкої культурної праці. Німецький вояк уважає цю культурну працю серед румунськ. народу за свою історичну місію. Ця культурна праця німецького вояка почала проявлятися зараз таки після того, як інструкторські відділи розмістилися по різних містах і в сільських місцевостях. Німецькі вояки навязували близькі звязки з румунським населенням, допомагали селянам в їх праці, ділилися своїм технічним досвідом з румунськими робітниками і т. д. У щоденній праці на місцях виковувалась ця глибока і безпосередня приязнь німецького вояка з румунським народом, яка така характеристична нині для настроїв широких верств румунського народу.

Мені доводилось на місцях бачити цю працю і мушу признати, що найцікавішим явищем у взаєминах між німецькими вояками і румунським населенням є те, що люди у сірому однострою ніколи не підкреслюють своєї культурної вищости і виконують свою місію у таких щироприятельських формах, що вже після перших контактів навязується правдива приязнь і повне заємне довіря.

Цікаву ілюстрацію цієї культурної праці німецьких вояків у Румунії дають їх масові відвідини румунських музеїв. У Букарешті напр. відвідали великий природознавчий музей всі члени німецької летунської місії з командуючим ґенералом на чолі. Генерал виголосив при цьому цікаву промову, в якій підчеркнув, що німецькі вояки відвідують румунські музеї не тільки тому, що хотять пізнати природні багатства Румунії, але що хотять цим дати теж доказ свого змагання до як найближчого звязку з країною і з народом, серед якого вони працюють.

Дуже цінним доповненням культурної праці німецьких вояків у Румунії є різні імпрези, що виявляють багатство німецької культури і її впливів на південному сході Европи. Великим успіхом користувалася в Букарешті вистава німецької книги, яку відвідали десятки тисяч людей. Висвітлювання чудових німецьких фільм, як „Бісмарк", „Перемога на Заході", „Жид Зюс" і інших, також належних до катеґорії культурних явищ, які доповняють скромну щоденну працю німецького вояка в Румунії.

Хоч на фронті йде завзятий бій за будуччину Німеччини і заприязнених з нею народів, німецький вояк знаходить в собі сили бути не тільки борцем за остаточну перемогу над ворогом, але й піонірoм нового світогляду, нової культури й нового ладу також і тут, на південному сході.

М. Ковалевський.

———o———

Вістки зі світу

Найбільший союз історії світа

Письмо Матсуоки до італійського народу

РИМ, 3. IV. — Міністр закордонних справ Японії після свого прибуття до Риму видав відручне письмо до італійського народу. В ньому на вступі висловив в імені японського народу найсердечніші побажання італійському народові. „Японія й Італія" — пише мін. Матсуока — „мали завсіди щастя вдержувати тісні й сердечні взаємини. Наша приязнь і наші почування глибоко закріплені в історії й традиціях, що сягають довгого ряду століть. Тому зовсім природно наші народи, щоб скріпити цю приязнь, підписали найтісніший союз, найбільший, що його знає історія світа. Досі завсіди ми були приятелями. Ми є союзниками тепер і назавсіди в майбутньому.

В рямцях пакту трьох великодержав, ми, японці та італійці, спільно з німцями, напружили всі наші сили, щоб здійснити нашу спільну ціль, а саме осягнути тривалий мир, створити нових лад у світі, опертий на *справедливості й рівноправності.* Від непамятних часів був це ідеал японського народу, також це була провідна думка при закладанні японської імперії.

На вид наших державних прапорів, що мають біля мене, відчуваю глибоке зворушення на думку, що оба наші народи, йдучи послушно за голосом призначення, поставили спільно на цю саму карту. Я прибув тут на ваші запросини й радію, що маю нагоду відновити моє знайомство з Мусолінієм і іншими передовими мужами вашого великого народу, що зовсім певно доведуть вас до тріюмфу й слави римської імперії".

Промова ґр. Чяна й Матсуоки

РИМ, 3. IV. — У вівторок вечером мін. закорд. справ Італії ґр. Чяно влаштував на честь японського міністра закорд. справ Матсуоки гостину в готелі „Ексцельсіор". Підчас бенкету оба державні мужі обмінялися тостами. В своїх промовах мін. Чяно і мін. Матсуока дали вислів сердечної дружби, що вяже народи пакт трьох великодержав.

Мін. Чяно привітав японського гостя, як представника держави, що звязана з Італією **глибоким і тривким союзом.** Мін. Чяно пригадав радісну зустріч мін. Матсуоки в Італії та спільні цілі пакту трьох великодержав, що є підставою нового порядку світа. Ґр. Чяно заявив дословно таке:

„Поки японсько-німецько-італійська спільнота найшла свій зовнішній вислів шляхом формального підписання пакту трьох, звязок усіх тих трьох народів існував вже в історії, спільній долі й душах наших народів. Їх примусили вхопитися за зброю з метою промостити шлях революції, щоби знищити порядок світу, що на всі часи хотів би закріпити стан пониження, що його насильством накинули. Ви в Азії й Німеччина та Італія в Европі підняли прапор тієї революції, що її підготовила наша молодь у найбільшій тайні і з непохитною вірою. Та сама молодь продовжує цю боротьбу зі силою, що відповідає її вірі. Тепер іде **остання фаза тієї боротьби з британською імперією. Вона наближається до переможного закінчення".**

Дальше мін. Чяно зазначив, що народи пакту трьох обєднались, щоби боронити життєвих прав, що зводяться до того, що всі три народи домагаються природного життєвого простору. Відвідини Матсуоки причиняться до ще більшого поглиблення дружби, що вяже Японію з Італією. На закінчення ґр. Чяно склав іменем Мусолінія привіт для Тенно (японського цісаря), японського міністра закордонних справ і взагалі японського уряду та для Японії.

Опісля японський міністр закорд. справ **Матсуока** подякував ґр. Чянові за його побажання та висловив свою радість з приводу такого сердечного прийняття в Італії. Дальше мін. Матсуока пригадав свою дипльоматичну співпрацю з ґр. Чяном у лютні 1932 р. у Шангаю. „Японія та Італія завсіди були звязані тісною, традиційною дружбою, що залишиться без змін назавсіди. Мало в світі прикладів такої приязні. Крім того обі наші володарські родини завсіди втримували сердечні взаємини. Тепер та гаряча приязнь перемінилася в союз, що вяже обидва народи. В дійсності наш союз — це природний вислід нашої спільної долі і наших спільних ідеалів. Тому він мусить тривати вічно". Японія, Італія й Німеччина почали відбудову світа, що відкриває як на *Далекому Сході, так і в Европі* нову епоху справжнього мира, спертого *на справедливості й чесності.* Пакт — це символ великого зусилля людства в його поході вперед. „Поборемо всі перепони, що їх зустрінемо на нашому шляху — сказав на кінець мін. Матсуока. — Ми певні, що всі наші зусилля закінчаться щасливим остаточним успіхом".

Свою промову мін. Матсуока закінчив привітом для короля й цісаря Віктора Еммануїла III-го, Мусолінія, ґр. Чяна та італійської нації.

———o———

БЕРЛІН ЗБЕРІГАЄ ХОЛОДНУ КРОВ

ЦАРГОРОД, 3. IV. — Турецький щоденник „Сон Поста" з признанням підкреслює, що Берлін зберігає незвичайно холодну кров у звязку з подіями в Білгороді. В деяких кругах сподівалися негайного виступлення Німеччини з ультиматом, а вразі його відкинення — початку військових операцій. Німецька дипльоматія завсіди виявляла силу волі й холодну кров і тому має загальну пошану.

———o———

НЕВДАЧА ОФЕНЗИВИ ЧАНКАЙШЕКА

ТОКІО, 3. IV. — Військові обсерваторі ствердують у своїх звітах, що березнева офензива чункінської армії розбилася об сильний опір японської армії. Маршал Чанкайшек виголосив недавно радіопромову, в якій свердив, що „вільний Китай усуне з краю кожного японського вояка". Одначе в тиждень пізніше китайську офензиву спинили японці. Сильні японські летунські ескадри збомбардували в Чункіні військові обєкти. Японські війська зайняли урожайні терени при гирлі ріки Янгсе, звідки виперли чункінські війська та рештки нової 4. комуністичної армії.

———o———

Новинки

КАЛЕНДАР

ВІТЕНЬ.

4. Пятниця — смч. Василя.
5. Субота — прмч. Нікона.

—

— 3-МІСЯЧНИЙ КУРС ДЛЯ УЧИТЕЛЬОК ШКІЛ ДОМАШНЬОГО ГОСПОДАРСТВА. На підставі дозволу Шефа краківського дистрикту (Відділ шкільництва) УЦК організує 3-місячний курс для учительок державних шкіл домашнього господарства. Курс почнеться дня 24. квітня 1941 р. в Криниці. На курс можуть бути прийняті: 1. Кандидатки, що покінчили 21 рік життя, а не мають більше ніж 40 літ. 2. Учительки, що мають гімназійну чи семінарійну матуру. 3. Особи, що мають середню освіту без матури, також в и і м к о в о й ці особи, що мають лише 7 кл. народньої школи та мають господарську підготову й практику. Кандидатки обовязані скласти вступний іспит, а саме: шиття, крою та домашнього господарства (варення, порядки, прання). Кандидатки без матури, мусять крім того зложити іспит їхнього загально-освітнього знання. По закінченні курсу одержать учасниці виставлені дистриктом свідоцтва, що управлювальне абсольвенток до удержання посад учительок державних шкіл домашнього господарства з українською мовою навчання. Оплата на курсі 40 зол. місячно. Подання разом із коротким життєписом та відписом шкільних свідоцтв надсилати якнайскоріше до Українського Центрального Комітету, Краків, Зелена 26. — Український Центральний Комітет у Кракові.

— ПРОМОЦІЇ. В суботу, дня 22. III. ц. р. відбувся в Українському Вільному Університеті в Празі акт промоції на докторів права й суспільних наук: п-ні д-р Ірини Гермак-Падохової, Романа Глинки, Ярослава Мороза, Юрія Герича та Богдана Попика.

— ШЕВЧЕНКІВСЬКІ СХОДИНИ уладила 9. III. ц. р. громада українців у місті Бріг біля Бреслав — в домівці Олександра Демидовича. Василь Ковальчук виголосив відповідний реферат про життя і творчість Тараса Шевченка, відчитав деякі поеми, спомини про перші Шевченківські академії, що були надруковані в „Краківських Вістях". На закінчення відспівано „Заповіт" і нац. гимн. Опісля присутні зложили 5 РМ на пресовий фонд „Кр. Вістей" і 10 РМ на українських інвалідів. Цей гарний вчинок наших братів заслугує на признання й наслідування.

— ВАРШАВСЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ влаштовує 6. квітня ц. р. в салі „Рома", Новогродська 49, АКАДЕМІЮ в честь Тараса Шевченка, що на ній виступить Український Національний Хор під дириг. В. Божика. Вступ на академію за добровільними датками. Початок в год. 17-ій. — Цього ж дня в год. 12.30 в Українському Соборі на Празі буде відправлена урочиста панахида за душу Генія.
1295 2-2

— ДО УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ІЗ БУКОВИНИ И БЕСАРАБІЇ! Подається до відома, що представник УЦК обїхав табори з переселенцями в околиці Катовиць і Одербергу, — навязав із ними контакт та затвердив мужів довіря. З технічних причин обїздку перервав і щойно в найближчих днях, у міру можливости, переводитиме її дальше. — Український Центральний Комітет. 3х

— КУРС ДЛЯ САДІВНИЧОК В ЯРОСЛАВІ. Український Допомоговий Комітет в Ярославі улаштовує в днях 24. квітня до 22. травня ц. р. курс для садівничок в Ярославі в своїх льокалях. Зголошення на курс приймає УДК при вул. Собіського 11/I., в год. 8—13 і 15—18 до 12. квітня. Від кандидаток вимагане скінчення бодай кількох кляс середньої школи. У вийняткових випадках, коли кандидатка помітно духово розвинена і відзначається відповідною інтелігенцією, вистарчить і скінчення вселюдної школи. Оплата за курс 20 зол., для незаможних поважні знижки. Для всіх кандидаток запевнене приміщення в дівочім інституті (полекші в удержанні передбачені). Зі собою кандидатки мають привезти постіль. Ведення садка по скінченні курсу забезпечене й дуже добре платне. З уваги на велику недостачу садівничок всі, що тільки можуть, повинні посвятитися тій ділянці праці й уважати це за свій важний національний обовязок. Усіх свідомих українців взиваємо заохочувати молодь взяти участь у цьому курсі й працювати на полі дошкілля. — Український Допомоговий Комітет в Ярославі.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили в канцелярії КоДФУС-у при УЦК-Краків у місяці березні (в золотих): м-р Бігус Мирослав 30, Ілля Коростенко 50, д-р Малаховський Осип 50, Винник Оксана 1, д-р Тимняк Микола 100, Смольський Роман 2, Дида Уляна (збірка Лемк. Союзу Кооп. Сянік) 85, П. Н. 2, Вахнянинова Ярослава 1, Наклович Роман 2, Наклович Олександер 2, дир. Тарновський Омелян 5, Савка Григорій 20, УДК-Мехув 54,50, Цюрак Микола 10, Гретяк Осип 5, Бий Маріян 2, Янчишин Іван 5, Козій Степан 20, Шидловський Осип 200, Сальборський Степан 2, Бонарівський Іван 10, Филипович Олена 5, Івановський Михайло 30. — Хто черговий?

— ВЖЕ приймаємо СВЯТОЧНІ БАЖАННЯ до великоднього числа нашого щоденника. Оплата 30 сотиків за слово — найменше 3 зол. Гроші пересилати складанками Українського Видавництва, або поштовим переказом. Текст побажань писати на другій сторінці складанки або переказу. — Адміністрація.

Новий доцент Українського Університету в Празі

Дня 17. III. ц. р. відбулася на **Українському Університеті в Празі габілітація** нового доцента — редактора „Правничої Сторінки" — „Краківських Вістей" **д-ра Ярослава Падоха.** Наш співробітник габілітувався на Відділі Права і Суспільних Наук на підставі праці п. н. **„Ґрунтовий процес Гетьманщини"**, що її надрукував у 1938 р. Союз Українських Адвокатів у Львові і на підставі другої, ще недрукованої праці про **„Давній український судовий процес доби Гетьманщини".**

Рецензентами габілітаційних праць були **проф. др О. Гайманівський і проф. А. Яковлів.**

Після габілітації новий доцент прочитав на Раді Професорів Правничого Факультету лекцію на тему **„Історія української адвокатури".**

Того ж самого дня відбулася на Правничому Факультеті Українського Університету в Празі **промоція** дружини нашого співробітника — **м-р Ірини Падох на доктора права і суспільних наук.** Як це зазначив ректор Українського Університету при видачі докторського диплому, **д-р Ірина Падох є після д-ра Харити Кононенко взагалі другою жінкою, що впродовж усього існування Українського Університету в Празі дістала докторський титул на Відділі Права і Суспільних Наук.**

З цього приводу Редакція щиро вітає нашого співробітника і Його Дружину з Їх науковими надбаннями та бажає Їм якнайкращих успіхів у Їх дальшій науковій праці. При цій нагоді Редакція зазначує, що такі культурно-наукові змагання заслуговують особливо тепер на спеціяльне признання, коли так багато земляків втратило у щоденній метушні не тільки охоту до всякої наукової та взагалі культурної праці, але навіть зрозуміння для її доцільности.

Московська „Правда" проти „брехні з призвичаєння"

МОСКВА, 3. IV. — Совітський урядовий щоденник помістив статтю п. з. **„Брехня не з необхідности — але з призвичаєння".** У тій статті совітський пресовий орган заперечує повідомлення американського щоденника „Юнайтед Пресс" про те, наче Совітський Союз вислав югославянському урядові ґратуляційну телеграму, яка стверджувала, що югославянський нарід виявив себе гідним свойого славного минулого. Совітський щоденник рішуче зазначує, що **такої телеграми взагалі ніколи не висилали.** Совітський Союз не складав ніяких ґратуляцій і ціла та вістка **видумана** аж до останнього слова. Щоденник називає американське повідомлення **„брехнею хемічно випраною з правди".** Особливість тієї вигаданої вістки, у тому, що її спричинила не конечність, але привичка.

—o—

Японські літаки заатакували Тунчен

ТОКІО, 3. IV. — Пресове бюро японської фльоти на середне-китайських водах подає: Ескадра японських водолітаків збомбардувала сильні військові обекти в Тунчені в провінції Ангві. Вісьмома бомбами поцілено влучно кватирю штабу одної китайської дивізії. Багато бомб скинули на бараки, що згоріли. Всі японські літаки вернулися до своїх баз.

—o—

Втікають перед сербськими терористами

СОФІЯ, 3. IV. — У вівторок прибули з Білгороду болгарські студенти, які заявили, що мусіли покинути Білгород, бо серби погрожували їм переслідуваннями. Також жінки закордонних невтральних дипломатів, подібно, як і численні болгарські родини, покинули Білгород і відїхали до столиці Болгарії, бо не почували себе безпечними.

Морський бій біля Крети

РИМ, 3. IV. — У звязку з морським боєм в середній частині Середземного моря, італійське міністерство війни подає:

Від якогось часу стверджено постійно зростаючу ворожу морську комунікацію між єгипетськими та грецькими пристанями. Проти ворожих кораблів переводили нераз боеві акції італійські торпедні й стежні човни та літаки, що завдали ворогові важкі втрати. Виявилася потреба перевести офензивну акцію більших розмірів.

Офензива почалася вночі з 25. на 26. III. величавою акцією военних італійських кораблів, що вплили до заливу Суда. Черговоі ночі після повіряних розвідок 8 італійських кружляків під охороною торпедівок виплинуло зі своїх баз на повне море разом з одним панцирним кружляком.

Ранком 28. III. згадані боеві кораблі вплинули на води на південь від Крети та відкрили вогонь проти ворожих кружляків, що негайно завернули. Коли італійські кораблі верталися назад, торпедолітаки обкидали бомбами й поцілили два кружляки, один літаконосець і кілька торговельних кораблів.

Також ворог перевів 28. III. акцію при допомозі торпедолітаків, підчас якої поцілено один кружляк. Вночі вивязався бій. З англійського боку взяли в ньому участь кілька панцирних кружляків. Італійські кораблі відповіли негайно вогнем і атаками торпедівок, що підізшли під самі ворожі кораблі й вистрілили багато торпед. Італійські втрати виносили 3 кружляки і 2 контрторпедовці. Черговою дня італійські літаки поцілили торпедою один ворожий кружляк і збомбардували один літаконосець.

—o—

З українського життя

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В ЛЕЖАЙСЬКУ

Перший направду весняний день. Розкішно розмальовані букви великого афішу під церквою повідомляють, що шкільна дітвора відсвяткове 30. III. ц. р. роковини Т. Шевченка. Люди читають і відразу відчувається вдовілля в їх серцях. На сходах, подвір'ї, в дверях повно дітвори у вишиванках, жупанах і віночках. Малі школярики в шараварах і з шабельками в руках бігають і радіють, що вже незадовго виступлять на сцені. У великій салі збирається чимраз більше громадян Лежайська. Свято зачалося точно в 5-ій год., як було заповіджено. Між присутніми є представник нашої Церкви й Делегатури УДК.

Куртина помалу розсувається і розкриває прекрасний квітничок. Інакше годі назвати чудову групу маленьких дівчаток і хлопчиків в розкішних народніх одягах. З групки відривається маленьке дівчатко й коротким віршиком вітає присутніх. Лунає незабутній »Заповіт«. 37 дитячих голосочків зливається в чудову гармонію і виповняє цілу салю. Далі реферат, гарно виголошений з памяти ученицею VI. кл. »Садок вишневий« напричуд гарно відспівали діти. Дуже гарно випала деклямація »Холодний Яр«. Передостанньою точкою була гарна сценка, що її відіграли діти з великою свободою, як »старі артисти«. Місцева учителька вложила багато праці в підготову цього свята.

Б. К.

КОНФЕРЕНЦІЯ МУЖІВ ДОВІРЯ ДЕЛ. УДК У НІМ. ПЕРЕМИШЛІ

Дня 4. III. відбулася в Нім. Перемишлі заходом Делегатури УДК конференція мужів довіря, на яку прибуло 19 осіб. Конференцію відкрив голова Дел. УДК о. сен. Татомир гарним словом про завдання мужів довіря та відібрав звіт від поодиноких мужів довіря зокрема. Мужі довіря здавали звіт зі своєї діяльности. Порушувано різні справи, обговорювано справи контингентові, садків і народнього здоровля, коршем і пияцтва. Дир. Борисевич представив коротко господарські та ремісничі справи; о. сен. Татомир зясував стан здоровля наших сіл перемиської округи на підставі останніх лікарських оглядин, про шкідництво коршем і про потреби закладання по наших селах садків. Вкінці обговорено справи обовязкового зголошення молоді до Служби Батьківщині, потреби читання українських книжок і преси та справи, звязані із підготовою у дні 6. квітня ц. р. у Нім. Перемишлі окружного концерту в честь Т. Шевченка.

ДУКЛЯНЩИНА

ГИРОВА

Дня 23. III. ц. р. відсвяткували селяни села Гирової дуклянського району 80. роковини смерти Тараса Шевченка. Заходами місцевого УОТ, Жіночої Секції, гуртка молоді та шкільної дітвори, під проводом енергійного мужа довіря УДК та рівночасно управителя школи, Петра Гаруха та його дружини влаштовано в шкільному будинку цю святочну академію. На три тижні перед святом, кожного вечора молодь Гирової, згуртована у вище згаданих товариствах, пильно приготовлялася до свята, щоби воно добре випало, бо ж це вперше в Гировій того роду свято. Дівчата Жіночої Секції під проводом учительки п. Гарухової вишивали хлопцям-хористам сорочки, бо хотіли всі виступити в народніх строях. Для декорації сцени вигафтували вони на жовто-блакитному прапорі гарний націоналістичний тризуб.

Шкільна саля, прибрана зеленню та національними прапорами, виповнилася по береги старшими та моладдю, господарами та господинями, дівчатами та шкільною моладдю. На сцені, прикрашеній прапорами, на яких гордо пишався національний герб України, виступило 20 хлопців та 23 дівчат, усі в гарних вишиваних строях. Це хор гирівського УОТ під проводом п. Гаруха. По відспіванні Шевченкового »Заповіту« виголосив вступне слово голова УОТ в Гировій, п. П. Гарух. В ядерних словах зясував він значіння Тараса Шевченка для нас та вказав приявний скарб, що його лишив нам незабутній Геній у своїх творах. — Реферат про життя і творчість Тараса Шевченка виголосив молодий член УОТ в Гировій Іван Дідич. — По рефераті слідували деклямації, що їх виголосили: Андрій Герейчак »Тарасова ніч«, Іван Фаль »Гамалія«, Ева Русин »Сон«, Анна Кухар »Соловієві України«, Дарія Гарух »Лічу в неволі«, Богдан Гарух »Чигирин«. Деклямації були переплітані народніми та стрілецькими піснями так, що цілість зробила на приявних дуже миле враження. Відспіванням національного гимну закінчено академію.

Гирова, яка ще недавно стояла позаду інших дооколичних сіл під оглядом культурно-освітнім, національним та організаційним, вспіла при добрій волі місцевого населення та при жертвенній праці учителів панства Гарухів дорівняти, а то й перевищити сусідні села Дуклянщини. Також і місцевий православний священик, хоч сам з походження білорусин, дуже прихильно ставиться до всього, що українське.

Учасник.

—o—

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., ¼ сторінки 160 зол., ⅛ сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 20 —
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.